

חגיגה יג

משה שווערד

1. ספר מגדים חדשים

רשע בן רשע בן בנו של נמרוד הרשע. כחצו
 המוס', בן בנו כו' לאו דוקא, שהרי כוש ילד את
 נמרוד, ולא מזינו אותו רשע מזרע כוש, אלא על שם
 מעשיו שמלך גם הוא בשנער. והנה רש"י בפסמים (נד
3) כתב לפרש, בן בנו של נמרוד, לאו דוקא בן בנו,
אלא כלומר מזרע נמרוד ע"ש. ומזינו כעין לשון זה
 בניזר (כג 3), רוח בת בנו של עגלון מלך מואב היתה,
 וכחצו המוס' שם בת בנו של עגלון, לאו דוקא נקט בת
 בנו, אלא הרצה דורות היתה אחר עגלון ע"ש. ור"ל
 דהיתה מזרעו. וכ"כ המוס' ביצמות (מח 3) בד"ה
 אשר באה, דמ"ש בת בנו של עגלון לאו דוקא, אלא
 כלומר מזרעו היתה. והוסיפו שם המוס' וכחצו "כמו
 בן בנו של נמרוד הרשע בחגיגה" ע"ש. ומצואר
דהמוס' שם פירשו מ"ש דנבוכדנצר היה בן בנו של
נמרוד ר"ל מזרעו, וכמו שפירש"י בפסמים שם. ועיין
 בשו"ת חיים שאל ח"א (קוס"י סח), שהביא ללמוד
 מכאן דשפיר דמי לכתוב זקני אף שאינו זקינו ממנו
 אלא הוא מזרעו כמה דורות אחריו ע"ש. וע"ע בשו"ת
 טהרה (מער' 3' אות סה).

ובפתח עינים כאן כתב לפרש הלשון בן בנו של נמרוד
הרשע, עפ"מ"כ גורי האר"י ז"ל דנבוכדנצר
היה גלגול נמרוד. וכבר ידוע מה שפירש רבינו האר"י
ז"ל דצ"ח גלגול ראשון מיקרי אב וגלגול 3' מיקרי בן.
ואפשר דז"ש בן בנו של נמרוד שהיה גלגולו, ולפי שלא
היה גלגול שני, לכן אמר בן בנו של נמרוד הרשע ע"ש.
[ועיין בצנייהו כאן שכתב לפרש מדנפשיה כעין דברי
הרמיד"א ז"ל ע"ש. וכן בשו"ת אפרקסמא דעניא
הנ"ל, לא ראה דברי הרמיד"א ז"ל בזה ע"ש]. ולפי
דברי הפתח עינים כאן יש לפרש גם כזה דגיטין (נו
3) הנ"ל שאמרו בניטוס בן בנו של עשו הרשע, עפ"י
מה שכתב הרמ"ע ז"ל בגלגולי נשמות (אות יב)
דטיטוס הוא גלגול עשו ע"ש. ולכן אמרו עליו בן בנו
של עשו הרשע.

2. מכתב מאליהו [ח"ג]

"מן הארץ עד לרקיע"

אמרו ר"ל במסכת חגיגה (י"ג):
 "מה תשובה השיבתו בת קול לאותו רשע (נבוכדנצר) בשעה
 שאמר אעלה על במתי עב אדמה לעליון. יצתה בת קול ואמרה לו:
 רשע בן רשע... כמה שנותיו של אדם, שבעים שנה... והלא מן
 הארץ עד לרקיע מהלך חמש מאות שנה; ועוביו של רקיע מהלך
 חמש מאות שנה; וכן בין כל רקיע ורקיע. למעלה מהן חיות הקדש,
 רגלי החיות כנגד כולן, קרסולי החיות כנגד כולן, שוקי החיות כנגד
 כולן, רכובי החיות כנגד כולן, ירכי החיות כנגד כולן, גופי החיות
 כנגד כולן, צווארי החיות כנגד כולן, ראשי החיות כנגד כולן, קרני
 החיות כנגד כולן. למעלה מהן כסא הכבוד, רגלי כסא הכבוד כנגד
 כולן וכי; ואתה אמרת אעלה על במתי עב... אך אל שאל תורד
 אל ירכתי בור".

דברי חז"ל אלה צריכים ביאור. כיצד נבין ויכוח זה, באיזה פרק
וזמן אפשר לעלות לרקיע, ומרקיע אחד לשני; וכיצד בכלל אפשר לעלות
לרקיע?

הרי גם כאן מתגלה לנו היסוד שמבואר לעיל, שהרקיעים הם דרגות
בעלייה רוחנית. מאות בשנים דרושות לאדם הרוצה לעלות ממדרגה אחת
לשניה בכחות עצמו כי יכולת האדם כשהוא לעצמו קטנה היא מאד.
ואפילו אם יעמוד כל ימי חייו בלי לסגת אחור אף פעם אחת, לא יגיע

114 סכתב סאליהו

אף למדרגה אחת קטנה שברוחניות, אם עובד הוא בכחות עצמה בלי
 סיוע מלעילא. חמש מאות שנה של עבודה בלתי פוסקת נדרשות כדי להגיע
 אפילו למדרגה הראשונה, וכן לכל מדרגה ומדרגה שלאחריה.

אולם אין דורשים מן האדם כי אם פתחו של מחט, והסייעתא דשמיא
 משלימה את הכל - גם להגיע עד מדרגת בחינת רגלי החיות, גופי
 החיות, ראשי החיות, וכן הלאה, אשר הן כולן מדרגות נשגבות ברוחניות.
 והאדם זוכה בסייעתא דשמיא כפי ערך הרצון הפנימי האמיתי; כגד
 שאמרו רז"ל ביעקב: נתן דעתו לחזור - אז זכה לסייעתא דשמיא
 גדולה - קפצה לו הארץ. אולם אם מפסיקים להלך באמצע הדרך, וכל
 שכן אם ח"ו אין התחלה אמיתית כלל, לא תתכן קפיצת הדרך.
 ויש לפרש "כנגד כולם" דקאמר במדרגות העליונות; כנגד כל אותן
 מדרגות שקדמו, כי כל הגבוה יותר קשה יותר, וגם כופל את כל המדרגות
 הקודמות (כפי שביארנו במאמר "הערכות של אמת").

וזו היתה התשובה לנבוכדנצר שאמר: "אעלה על במתי עב אדמה
 לעליון וכי", כלומר, רשעה לעלות בכחות עצמה. הרי כל מעלות אומות
 העולם הן בגדר שלא לשמה, ואפילו במדרגות עליונות - אדמה
 לעליון - אינם יוצאים לעולם מגדר עשייה לשם תיקון אנוכיות עצמם.
 על כן באה התשובה שמראה מה רבו המחיצות עד אין שיעור, עד שאי
 אפשר לעלות כלל בלי סייעתא דשמיא, ואמרה לו הבת-קול: לא אנוכיותך
 היא העולה; ואדרבא, כשתגדיל אנוכיותך יגדל יותר ההסתה, שכן: "אך
 אל שאל תרד אל ירכתי בור"; כי זו שאתה חושב למדרגה הגבוהה,
 היא באמת המדרגה הנמוכה בהסתה, כי "בל המתגאה דוחק רגלי השכינה"
 וזו היא בחינת מטמא את הסהור, חלף תפקיד האדם להוציא סהור מטמא.

3. ספר מגדים חדשים

רגלי החיות כנגד בולם כו'. מדברי המוס' כאן
מבואר דמ"ש רגלי החיות כנגד כולם, היינו
כנגד כל החמש מאות דקחשיב, ו' רקיעים וחי' אוריים,
והס ט"ו פעמים מ"ק. וכ"כ המהרש"א, דמה שאמר
רגלי חיות כנגד כולם, משמע כנגד כל הני מ"ק דנקט
ע"ש. ועיין מה שכתבנו להלן בדברי המוס' ד"ה ורגלי
החיות.

ויש לעיין במ"ש בצריחתא דידן עוד, קרסולי החיות
כנגד כולם, שוקי החיות כנגד כולם וכו', אם
הכוונה ג"כ כנגד ט"ו פעמים מ"ק, ושיעורן שזה
לרגלי החיות, או אפשר שר"ל כנגד כולם, וכלל זה גם
רגלי החיות, והיינו כפל מרגלי החיות והוא ל' פעמים

4. ספר מגדים חדשים

ולא במרכבה ביחוד תני רבי חייה אבל מוסרין
לו ראשי פרקים. המהרש"א (בד"ה אלא
לאצ"ד) מפרש, דר' חייה קאי אמי שאינו חכם ומבין
מדעתו, אבל מי שחכם ומבין מדעתו מוסרין לו גם
מעשה מרכבה גופה. רק על מ"ש במשנה ולא במרכבה
ביחוד היינו למי שאינו חכם ומבין מדעתו אין דורשין
לו במעשה מרכבה, קאמר ר' חייה דמ"מ מוסרין לו
ראשי פרקים. וכן כתב בחי' הר"א בן מוסא ז"ל
(כת"י) כאן. וכן הבינו בכמה מספרי רבותינו
האחרונים ז"ל.

אמנם הרמב"ם בהל' יסוה"ת וצפיהמ"ש כאן כתב
מפורש, דמוחר למסור ראשי פרקים רק לחכם
ומבין מדעתו. ולפי זה צ"כ מאי דתני ר' חייה "אלל"
מוסרין לו ראשי פרקים, מאי אלל דקאמר, אדרבא ר'
חייה צא למסור, לומר דמ"ש במשנה דלחכם ומבין
מדעתו מוחר, היינו דוקא למסור לו ראשי פרקים
בלבד. ועיין ברבינו חננאל דאזיל ג"כ בשיטה זו דראשי
פרקים מוסרין לחכם ומבין מדעתו, וליחא בדבריו
"אלל", וכחך תני ר' חייה מוסרין לו ראשי פרקים, פי'
פומחין לו ראשי פרקים והא מבין מדעתו ע"ש. ואפשר
שכן היה גירסתו בגמ' בלי תיבת אלל.

5. ר' צדוק הכהן מלובלין - פרי צדיק שמות פרשת בשלח

ואמרו (שם י"ג א) אין מוסרין ראשי פרקים אלא וכו' שלבו דואג בקרבן ופירש רש"י ואינו מיקל את ראשו. והענין דכל מה
שמשיג יותר לבו דואג יותר בקרבן שאינו מרגיש להבין איזו שייכות יש לו לדברים גבוהים כאלה והוא ממעט עצמו יותר ומשיג
השפלות וזה יהיה בולם פיו מלדבר ולבו מלהרהר ויוכל לזכות על ידי סוד הדעת להיות מבין מדעתו. וזה שאמר לו הקב"ה

למשה רבינו ע"ה שתוק ועל ידי השתיקה יוכל לזכות בסוד הדעת שהוא רוח הקודש והוא פנימית הכתר וישגי משכל הנעלם מכל רעיון. וזהו כך עלה במחשבה לפני. רצון הרצונות שהיא המחשבה לפני מחשבה מוחא.

6. שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק ב סימן קלב

באיסור למוד תורה לעכו"ם י"ט טבת תשכ"ג. מע"כ ידידי מר פסח וועלוול בורסאק נ"י. הנה האשה שנתגיירה אצל רב מהרעפארמער אינה גיורת כלל והיא נכרית כמתחלה ... ובדבר חג הפסח כשתבא הביתה מהישיבה ותמצא שם גם את קרובך ואשתו שהיא נכרית ע"פ הדין ואתה תצטרך להגיד את ההגדה ולתרגמה כדי לזכות את אביך ואמך וממילא תשמע גם היא, אם מותר לפניך. הנה פשוט לע"ד דמה שא"ר אמי בתגיגה דף י"ג אין מוסרין דברי תורה לעכו"ם, הוא דוקא כשכוונתו למוסרם להעכו"ם אבל כשכוונת הלומד דברי תורה הוא ללומדם בעצמו ולמוסרם ליהודים הנמצאים שם, לא נאסר מחמת שנמצא שם גם עכו"ם שג"כ ישמע ממילא הדברי תורה. /עייין שרידי אש ח"ב סי' נ"ה, נ"ו/

7. ספר מגדים חדשים

אין מוסרין דברי תורה לעובד כוכבים בו. ✓
נהגות מהר"ץ חיות כתב, שזשיטה מקובלת
סופ"ב דכתובות (כח א) מחלק בין תורה שכתב
לתורה שזע"פ, דרק תורה שזע"פ אסור ללמד.
וע"ע בספרו שו"ת מהר"ץ (סימן לב). ובהגותיו
למס' סוטה (לה ז) כתב, צמה שכתבו את התורה על
האבנים כדי שילמדו האומות, והא אסור למסור ד"ס
לעובד כוכבים, כנר חילקו הפוסקים בין תורה שזע"פ
דאסור, אבל תורה שכתב שרי ע"ש. ולא ידעתי לאיזה
מהפוסקים נתכוון, ואולי נתחלף לו מהא דהמלמד את
בתו תורה כאלו מלמדה תפלות, ואיחא בשו"ע יו"ד
(סימן רמו ס"ו) דתורה שכתב אינו כמלמדה תפלות
וע"ש בטו"ו, וצויאל משה (מאמר לשוה"ק סימן לב
- לג) ע"ש. וראיתי בזכר יהוסף למס' חגיגה כאן,
שכתב ג"כ שספוסקים לחלק בלימוד לעכו"ס בין
תורה שכתב לתורה שזע"פ ע"ש, ול"ב.

8. שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק ג סימן צ

עוד באיסור מסירת דברי תורה לעכו"ם ...
ויש מקום לחלק בין תורה שבכתב לתורה שבע"פ דאולי תורה שבכתב לא נאסר דהרי נתחייבו ישראל כשנכנסו לארץ לכתוב
את התורה על גבי האבנים בשבעים לשון כדי שכל אוה"ע יעתיקו את התורה וילמדו אותה כמפורש בסוטה דף ל"ה ע"ב, ואם
אסור ללמדם אף תורה שבכתב הרי היה זה דבר אסור ונצטרך לומר שהיה זה הוראת שעה לעבור על האיסור בשביל שלא יהא
פתחון פה להאומות לומר לא היה לנו מהיכן ללומדה שאם אין לנו הכרח לא נימא כן, שלכן אולי ליכא האיסור בתורה שבכתב
והכתובה הא היה זה רק על תורה שבכתב שהוא דבר מותר ונתחייבו בדבר היתר באותו זמן כשנכנסו לארץ אבל ראייה גדולה
ליכא דהא אפשר שלמצועה זו שלא יהא להם פתחון פה נתחייבו אף שהיה דבר איסור.

9. רש"י חגיגה דף יג/א

לא קשאי - לא זקנתי, ובעינן לבו דואג:

10. רבנו חננאל על חגיגה דף יג/א

כ"ר אלעזר דאמר ליה ר' יוחנן רביה תא אגמרך מעשה מרכבה א"ל לא קשאי כלומר איני בן חמשים שנה

11. מהרש"א על חגיגה דף יג/א

תא אגמרך מעשה מרכבה א"ל לא קשאי כו'. מכאן תשובה לאותן אנשים שבדור הזה שמבלים כל ימיהם בחכמת הקבלה גם בילדותם ואם החכמה היא חכמת הקבלה אינו נוגע במעשה מרכבה לא ידענא למה לא הוזכרה זו החכמה בשום מקום לא במשנה ולא בתלמוד ובתוספתא ובמכילתא ובספרא ובספרי ולפי הנראה שחכמה זו נוגעת בלמעלה ממעשה מרכבה ויותר ראוי להסתירה ולא לגלותה ובפ' י' יוחסין אמרתי בזה שיש למחות ביד הדורשים בחכמה זו ברבים גם בסוד השם ע"ש:

12. שפתי כהן על יורה דעה - סימן רמז

(ו) אבל לא בלימוד שאר החכמות. כגון ספרי הפילוסופים ותכונה וחכמת הקבלה וכיוצא בהן ואין לשון הרב מתוקן שכתב וזהו נקרא בין החכמים טיול בפרדס כו' משמע שכל שאר החכמות זולת הש"ס נקרא טיול בפרדס ואינו כן שהרמב"ם כתב בספ"ד מהל' יסודי התורה שעניני מעשה בראשית ומעשה מרכבה הם שחכמים קוראים אותו פרדס כמ"ש (בפ' אין דורשין) ארבעה נכנסו לפרדס ואף ע"פ שגדולי ישראל וחכמים גדולים היו לא כולם היו בהן כח לידע ולהשיג כל הדברים על בורין ואני אומר שאין ראוי לטייל בפרדס אלא מי שנתמלא כריסו לחם ובשר ולחם הוא לידע האסור והמותר וכיוצא בהם משאר המצות ואף ע"פ שדברים אלו דבר קטן קראו אותן חכמים שהרי אמרו (בבבא בתרא דף קל"ד ע"א) דבר גדול מעשה מרכבה דבר קטן הוויות דאביי ורבא אע"פ כן ראויין הן להקדימן שהם מיישבים דעתו של אדם תחלה ועוד שהם הטובה הגדולה שהשפיע הקב"ה לישוב העוה"ז כדי לנחול חיי העוה"ב ואפשר שיודעים הכל קטן וגדול איש ואשה בעל לב רחב ובעל לב קצר ע"כ גם בדרישה נסתבך בלשון זה שכתב הרב ולא עיין רק בדברי הרמב"ם שבפ"א מהל' ת"ת שסיים שם וז"ל וענינים הנקראים פרדס בכלל הש"ס הן וכתב עליו וז"ל ודבריו תמוהים לפע"ד כי לפע"ד פרדס הנזכר ר"ל חכמות הטבעיות ואיך כללו בכלל הש"ס ונ"ל שפרדס ר"ל ע"ד שאמרו ד' נכנסו לפרדס והוא חקירה עיונית א-להיית ואפ"ל אזה כתב הרמב"ם שאע"פ שבכלל הש"ס הן מ"מ לא ילמדנו רק אחר שמילא כריסו ממשנה וש"ס עכ"ל ואילו ראה דברי הרמב"ם שבספ"ד מהלכות יסודי התורה שהבאתי לא כתב כן גם המקובלים ושאר האחרונים הפליגו בדבר שלא ללמוד חכמת הקבלה עד אחר שמילא כריסו מהש"ס ויש שכתבו שלא ללמוד קבלה עד שיהא בן ארבעים שנה כמ"ש בן ארבעים לבניה בשגם שצריך קדושה וטהרה וזריזות ונקיות לזה ורוב המתפרצים לעלות בחכמה זו קודם הזמן הראוי קומטו בלא עת כמ"ש כל זה בד' חכמי האמת:

13. ספר מגדים חדשים

ההוא ינוקא דדרש בחשמל כו'. בשל"ה הק'
(מסכת פסחים מ"ה שמורה דף כז ע"א) כתב,
מנינו למטה ג"כ בישראל קטנים שהם צמדריגות
הגדולים, כהא דאיחא צמק' ע"ז (נו ז) ההוא חינוק
דהוה צר שיתא דלורי ע"ז כו', ונחגיגה מנינו חינוק
שהיה דורש צמעשה מרכבה, וכן הינוקא המוזכר
צוהר. וז"ל והיאך למד והא לא קשא, ושם נחגיגה
איחא שהשיב רבי פלוני עדיין לא קשאי. על זה חרץ
יוסף ה' עליכם ככס אלף פעמים, שהקצ"ה מוסיף לו
שנים צמח אעפ"י שאינם צפועל הקצ"ה מחשבו כאילו
היה צן שנים רבות, והוא יתברך יודע טעם הענין
ואפשר שהוא צפוד הגלגול ע"ש. ול"צ דכאן מצואר
שנענש החינוק על כך משום דלא מטי זימניה.

14. ספר מגדים חדשים

ההוא ינוקא דדרש בחשמל ונפקא נורא
ואבלתיה. המאירי צפתיסה למס' אבות (ע')

(יב) כתב, שחז"ל השתמשו בלשון שריפה על ענין שבו
 השגת השכל, כמאמרם ז"ל יא אש חשמל ושרפו, ר"ל
 שנשחשבו בהשגתו, והוא ענין (סוכה כח א) עוף שהיה
 פורח עליו מיד נשרף, כלומר שאף קלי ההצנה ומהירי
 הלימוד לא היו עומדים מפניו, אבל היה מעמידם
 לשעתם בחוקת משונשים ע"ש. וע"ע שם בפירושו
 למס' אבות (פ"ה מ"י), ובספרו חבור החשונה (ע'
 חכו) מש"כ בזה. ועיין בערבי נחל (פ' נצבים דרוש ז').
 מש"כ לפרש במ"ש רז"ל (ב"ב עה א) מלמד שכל אחד
 נכוח מחופתו של חבירו, שהאיש שלא קידש עצמו
 כראוי, השגתו יש לו גבול, וכאשר ירצה להתקרב
 להשגתו של זה שלמעלה ממנו במדריגה, יחטט
 ממליחותו, וכינו זאת לדבר הנשרף שהוא כנשרף
 מלהבת אור הקדושה שאינו יכול לסבול ע"ש.

15. ספר קב הישר - פרק נו

והרב האר"י ז"ל הזהיר לתלמידיו שלא להזכיר שום מלאך בשמו אפילו בלימודו, כגון, מטטרון יאמר רק מט"ט, וסנדלפון יאמר
 רק סנד"ל, וכיוצא בהם שאר שמות מלאכים, זולת שמות המלאכים שהן כשמות האנשים כגון, מיכאל גבריאל רפאל וכיוצא
 בהן אין חשש. והטעם כי הכל ברא הקב"ה לצורך האדם, ובשעה שברא הקב"ה מלאכים השביעים הקב"ה שיהיו מצויים בשעה
 שיזכירם האדם לאיזה הצלה בהשבע' וכיוצא בו, ובהשבעה כשמזכיר האיש שם המלאך אזי המלאך בא ומוכרח לעשות כפי
 ההשבעה, וכשרואה המלאך שביאתו הוא בחנם לפעמים מזיקו, מזה יתבונן האדם שגדול הוא סכנת שבועת שוא ושקר

16. ספר מגדים חדשים

פני אדם. מבואר בחז"ל בכ"מ דהפני אדם שבמרכזה
 הוא צדמות יעקב אבינו. בחולין (לא ב) עולין
 ומסתכלין בדיוקנו של מעלה כו', פירש"י פרטוף אדם
 שבארבע חיות צדמות יעקב. ובפרקי דר"א (פלי"ה),
 מלאכי השרת עולים ויורדים בו ורואין פניו של יעקב
 ואומרים זה הפנים לפני החיה שבכסא הכבוד. באותיות
 דר' עקיבא (בתי מדרשות ח"ב ע' שפג), ודמות פניהם
 פני אדם זה דמות יעקב המקוקה על כסא הכבוד ע"ש.
 ובצ"ר (פפ"ב, ב) יעקב שאיקונין שלו קבועה בכסא.
 וכן עוד בכמה מקומות בחז"ל. וע"ע צרש"י יחזקאל
 (א, ה), ורמב"ן פ' וישלח (לג, כ), ובעל הטורים פ'
 משפטים (כד, י). ועיין ספר גימטריאות לריה"ח ז"ל
 (אות לג), ובפ' בלק (אות כח).

ועיין להנהרש"א כאן שכתב, ועפ"י המדרש (ב"ר
 פמ"ו, ו. פפ"ב, ו) שהאבות הם המרכזה, יש
 לבין בזה כי כבר אמרו ז"ל יעקב מקוקה תחת כסא
 הכבוד, ולורת אפי רבני רמו על אברהם כו',
 והכבוד הוא אפי זוטרי של אדם רמו על יצחק כו' ע"ש.
 משמע מדבריו לפני אדם שבמרכזה לאו היינו ז"ל
 יעקב, וצ"ב. וע"ע לשון המהרש"א בחולין (לא ב)
 גד"ה לא הגיע זמני כו', שכתב ז"ל יעקב מקוקה
 תחת כסא הכבוד, גם שם נשמתי של לדיקים כו' ע"ש.
 ובמהרש"א ברכות (לז ב) גד"ה החשכת, שז"ל יעקב
 מקוקה תחת כסא הכבוד ע"ש. ובבאור מאמרם האבות
 הן המרכזה, ודוד הוא הרגל הרביעי, עיין

ובשול"ה הק' (בעשרה מאמרות בתחילתו) כתב, דוד
המע"ה הנהיג מלכותו כראוי, ולזה זכה
לקיות רגל רביעי במרכזה ע"ש. ומקור דבריו שם הוא
נספר עבודת הקודש (חלק החכלית פס"ה) שכתב כן
ע"ש. משמע ג"כ דלא שמיעא להו מאמר הנ"ל. ויש

17. ספר מגדים חדשים

כאן בזמן שאין ביהמ"ק קיים כביכול
שנתמעטו כנפי החיות הי טינייהו
אימעוט בו'. בלקוטס מהגר"א ז"ל (נסוף שנות
אליהו על זרעים), כתב לפרש מ"ש בתפילה גלה כבוד
מלכותך עלינו מהרה בו', עפי"ד הגמ' כאן שבזמן שאין
ביהמ"ק קיים נתמעטו שני כנפים אותן שאומרות שירה
בהן, והם כנפים האמלעים, ובפסוק ברוך שם כבוד
מלכותו לעולם ועד יש ששה מיצות, והיה כחוב על
הכנפים כסדר מלמעלה למטה על כל כנף מיצה אחת,
ומלא על כנפים האמלעים היה כחוב כבוד מלכותו, לכן
הבקשים גלה כבוד מלכותך הוא שני כנפים האמלעים
וישלח לנו אליהו ז"ל ומשיח צ"ב ע"ש.

18. ספר בנייהו בן יהודע על חגיגה דף יג/ב

שם כתוב שש כנפים וכו'. הגאון מורנו הרב אליהו מוילנא ז"ל כתב בסוף ספרו שנות אליהו זרעים, דהיה כתוב על כל כנף
תיבה אחת מפסוק ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד, ואמעוט אותן האמצעים אשר כתוב עליהם כבוד מלכותו, ופירש לכך
אומרים במוסף גלה כבוד מלכותך עלינו במהרה, שיתגלו אותן האמצעיים שכתוב עליהם כבוד מלכותו, עכ"ד ז"ל. ובזה נראה
לי בס"ד רמז הכתוב [תהלים קמ"ה י"א] כבוד מלכותך יאמרו וגבורתך ידברו, רצה לומר בעת אשר אותן הכנפים שכתוב עליהם
כבוד מלכותך יאמרו שירה, שזה יהיה בביאת הגואל ובנין בית המקדש אז אותו זמן גבורתך ידברו העולם, שמראה הקב"ה
גבורתו בנסים ונפלאות שיעשה לישראל, כמו שנאמר [מיכה ז' ט"ו] כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות, וכתוב [תהלים פ'
ג'] עוררה את גבורתך ולכה לישועתה לנו. ...

19. הכתב והקבלה על שמות פרק לג פסוק כב

ושכתי כפי. אגלה לעיניך במראה ראי' שכלית רוחנית, הסתרתות והתעלמות כבודי הנעלם מכל חי (מיינע היימליכקייט דיר
אנשויליך מאכען): כפי. הסתרתותי והתעלמותי, והוא מהות ענין בחינת מקומו של עולם המדובר לפני זה, דלית אינש על
יבשתא אשר ביכלתו להתבונן בינה בזה הענין הנורא לידע איך אדון יחיד ב"ה מלא את הכל וכל המקומות באחדות
פשוט ושווי גמור, וכמאמרם במופלא ממך אל תחקור, וע"ז נכרת ברית, שאין כל החכמים יכולים לחשוב בו, וגם צבאי
מעלה שואלים אי' מקום כבודו, כי אין יכולים להשיג מהות ענין מקומו ש"ע. וזה"ש (חגיגה י"ג) דמדאמר ברוך כבוד
ה' ממקומו מכלל דמקומו ליכא דידע ליה, והוא בכלל שאלת וחקירת מה לפנים (בר"פ אין דורשין), וזהו באמת גבורותיו
ונוראותיו ית' שצמצם כביכול כבודו עד שכפי השגתינו נראה מציאות העולמות והבריות, ושהוא ית' מסתתר בפנימיות
כולם. הנה על התגלות אחדותו ית' הממלא כל עלמין בהשוואה גמורה שהוא מצומצם ומוסתר מהשגתינו, אשר על ענין זה נאמר
(ישעיה מ"ה) אכן אתה א-ל מסתתר, אמר כאן ושכתי כפי. אגלה לך הסתרתותי זאת: